
Költséghatékonyság a finanszírozásban 2007

**Dr. Gresz Miklós
OEP
Zalakaros, 2007. június 17.**

A társadalombiztosítási intézmények megfelelő működését számos probléma nehezíti - 1

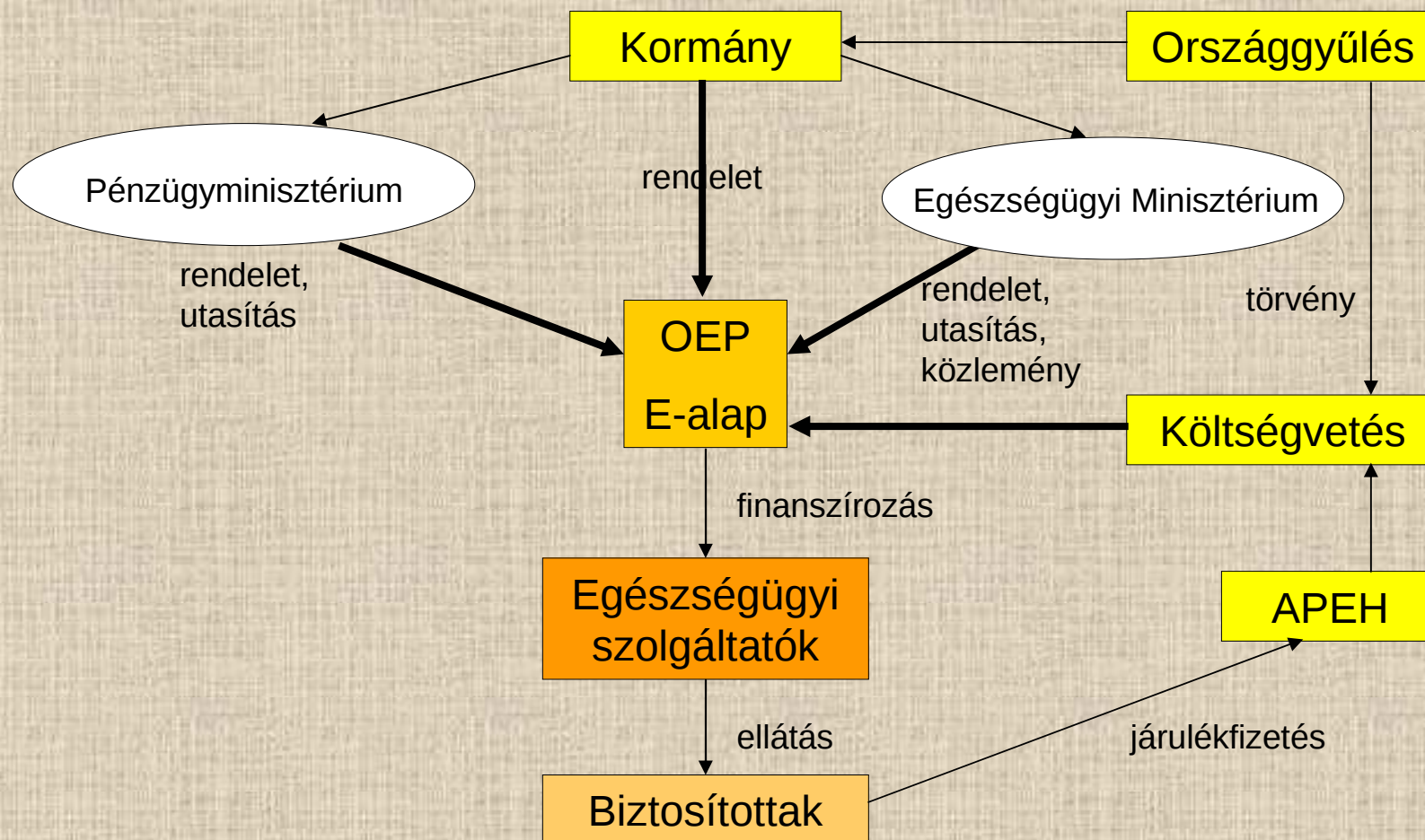
A legfontosabbak:

- a **korlátozott járulékfizetéssel** szemben az egész életre kiterjedő egészségi szükségletek kielégítésének feladata,
- **hiányzik a szándék, és a jogi háttér**, hogy a szolgáltatások igénybevétele mögött érvényesíteni lehessen az aktív korosztályban a tényleges jövedelmeken (nem a minimálbéren) alapuló járulékfizetéssel szerzett jogosultságot, illetőleg a munkabérjellegű kifizetésekre alapozva ezt technikailag is egyre nehezebb megvalósítani össztársadalmi szinten;
- **szociális válság**ot okozó, egész régiókat, társadalmi csoportokat érintő változások, melyek miatt az érintettek tömegesen betegszenek meg, vagy menekülnek betegségbe (táppénz, rokkantosítás),
- az **állami költségvetési hiány** miatt folyamatos, ésszerűtlen, szakszerűtlen, eredménytelen „takarékosági” nyomás, amelyet tévesen a költséghatékonysággal azonosítanak, és amely már a napi működést is veszélyezteti,

A társadalombiztosítási intézmények megfelelő működését számos probléma nehezíti - 2

- a társadalombiztosítás stabilitását veszélyeztető több mint ötven éves múltra visszatekintő, állandósult – napjainkban szokásjogként elfogadott – **kézivezérlés**, ami elsősorban összefüggéstelen, követhetetlen, folyamatosan változó szabályozási gyakorlatban jelentkezik,
- az aktív és szakmailag megalapozott (bizonyítékokon alapuló) **egészségpolitika hiánya** miatt nem hatékony az egészségmegőrzés, betegségmegelőzés,
- az orvostechológia fejlődéséből eredő, **egyre határtalanabb** – gyakran nem teljesülő, csak illúziókat jelentő diagnosztikai, gyógyító ellátási kínálat keltette – **tömeges kereslet**, ami a médián és a politikai döntéshozókon keresztül kényszerítő erőként is jelentkezik,
- a **kriminalitás körébe tartozó ál-reform ötletek** – valamint az intézmény működésébe való állandósult behatolási, és a működés befolyásolására tett kísérletek.

Az OEP irányítása

Jogszabályok - 1

2006. évi CXXXII. törvény az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről

11. § (1) A megkötött és érvényes finanszírozási szerződéssel rendelkező egészségügyi szolgáltatónak az Egészségbiztosítási Alap számára működési többletforrás-igényt eredményező fejlesztése nyomán létrejövő kapacitás tárgyában csak akkor köthető finanszírozási szerződés a többletkapacitásra, ha a fejlesztéssel az illetékes RET véleményének kikérését követően az egészségbiztosító és **az egészségügyért felelős miniszter az államháztartásért felelős miniszterrel egyetértésben előzetesen** - a külön jogszabályban foglaltak szerint - **egyetértett**. Amennyiben a fejlesztés az új Magyarországért Fejlesztési Terv része, az illetékes RET előzetesen kikéri a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség véleményét.

Jogszabályok - 2

- Az egészségügyi szolgáltatások Egészségbiztosítási Alapból történő finanszírozásának részletes szabályairól szóló 43/1999. (III. 3.) Korm. rendelet
- Az egészségügyi szakellátás társadalombiztosítási finanszírozásának egyes kérdéseiről szóló 9/1993. (IV. 2.) NM rendelet
- 1/2003. (I. 21.) ESzCsM rendelet a társadalombiztosítási támogatással rendelhető gyógyszerekről és a támogatás összegéről
- 44/2004. (IV. 28.) ESzCsM rendelet az emberi felhasználásra kerülő gyógyszerek rendeléséről és kiadásáról
- 19/2003. (IV. 29.) ESzCsM rendelet a társadalombiztosítási támogatással rendelhető, illetve kölcsönözhető gyógyászati segédeszközökről, a támogatás összegéről és mértékéről, valamint a rendelés, forgalmazás, kölcsönzés és javítás szakmai követelményeiről

Jogszabályok - 3

- 8009/2006. (EüK 17.) EüM tájékoztató az egészségügyi szakellátás társadalombiztosítási finanszírozásának egyes kérdéseiről szóló 9/1993. (IV. 2.) NM rendelet 2. számú mellékletében foglalt járóbeteg-szakellátás tevékenységi kódlistájának alkalmazásáról (Szabálykönyv)
- 8005/2002. (EüK. 10.) EüM tájékoztató a fogászati ellátás tevékenységi kódlistájának alkalmazásáról szóló Szabálykönyv kiadásáról
- 8003/2005. (EüK. 6.) EüM tájékoztató az egészségügyi szakellátás társadalombiztosítási finanszírozásának egyes kérdéseiről szóló 9/1993. (IV. 2.) NM rendelet 3. számú mellékletében foglalt fekvőbeteg-szakellátás tevékenységi kódlistájának alkalmazásáról (Szabálykönyv)
- 8014/2005. (EüK. 22.) tájékoztató a Daganatellenes Terápiák Kézikönyvéről
- EüM-PM együttes közlemény a fekvő- és járóbeteg-szakellátás teljesítményegységeinek forintértékéről

Jogszabályok - 4

- Az orvosi rehabilitáció keretében történő szanatóriumi ellátás rendjéről szóló 20/1995. (VI. 17.) NM rendelet
- Az orvosi rehabilitáció céljából társadalombiztosítási támogatással igénybe vehető gyógyászati ellátásokról szóló 5/2004. (XI. 19.) EüM rendelet
- A társadalombiztosítási támogatással rendelhető, illetve kölcsönözhető gyógyászati segédeszközökről, a támogatás összegéről és mértékéről, valamint a rendelés, forgalmazás, kölcsönzés és javítás szakmai követelményeiről szól a 19/2003. (IV. 29.) ESzCsM rendelet
- A társadalombiztosítási támogatással rendelhető gyógyszerekről és a támogatás összegéről szóló 1/2003. (I. 21.) ESzCsM rendelet
- A háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi tevékenységről szóló 4/2000. (II. 25.) EüM rendelet

Jogszabályok - 5

Összességében több, mint 100

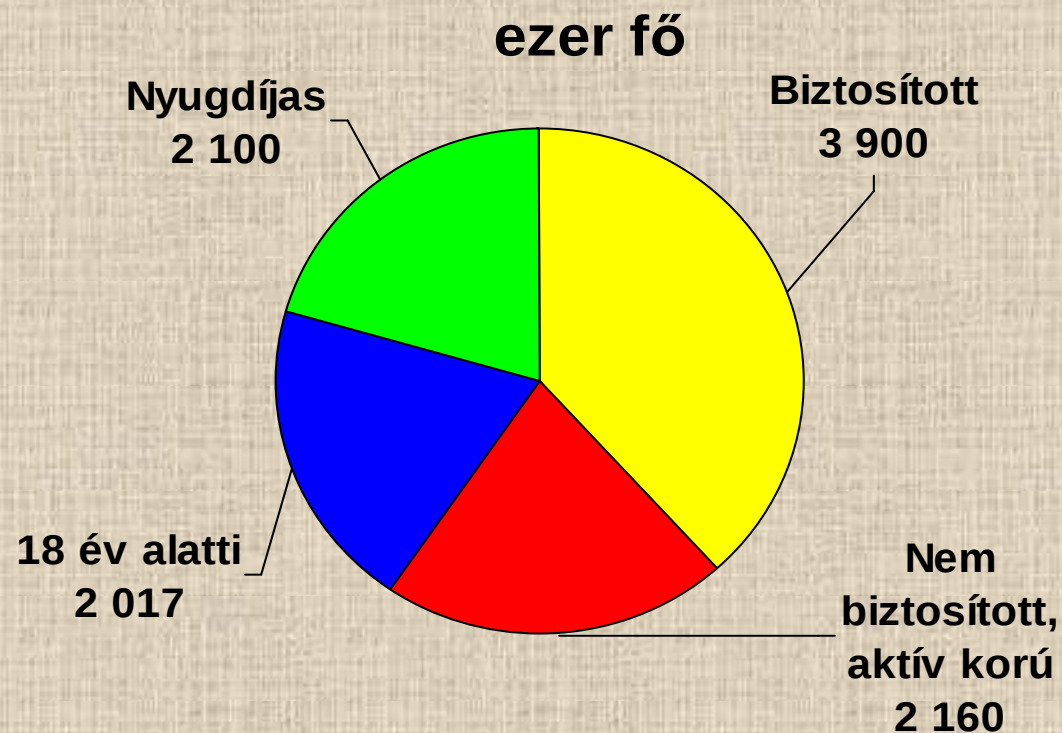
- Törvény
- Kormányrendelet
- Miniszteri rendelet
- Miniszteri utasítás
- Miniszteri közlemény
- OEP főigazgató utasítás
- OEP közlemény

Költségvetési összegek

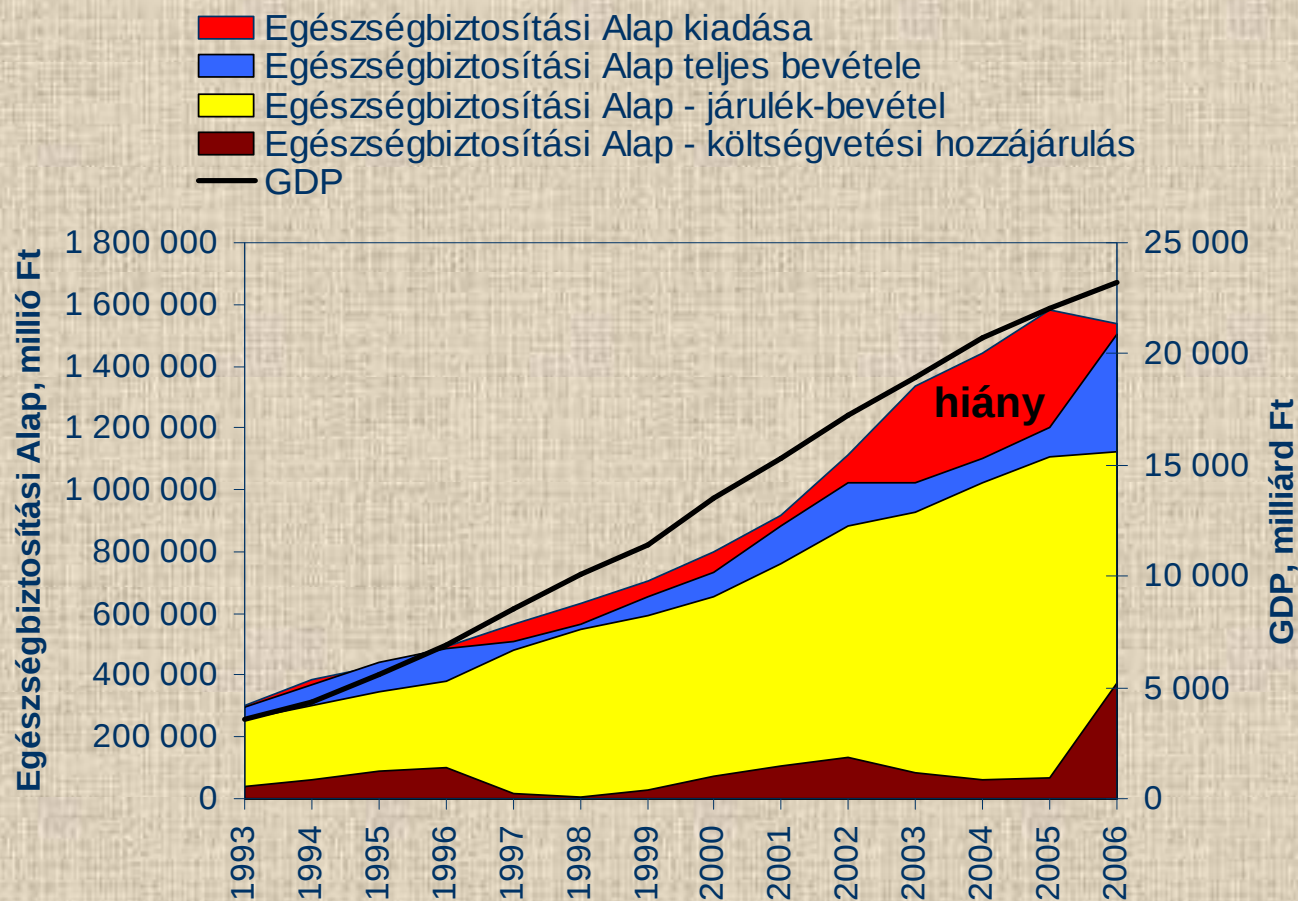
Természetbeni ellátások	2006	2007
Gyógyító megelőző ellátás	Millió Ft	Millió Ft
Háziorvosi	64 544,4	61 188,8
Védőnői szolgáltatás	17 994,2	19 000,0
Fogászati ellátás	20 698,2	19 856,1
Gondozóintézeti	9 404,7	9 420,5
Célelőirányzatok	2 090,0	2 116,1
Mentés	18 296,5	18 851,5
Laboratóriumi ellátás	20 406,2	19 615,4
Összevont szakellátás	492 435,5	509 480,1
Gyógyszertámogatás		
Gyógyszertámogatás	375 070,0	287 000,0
Speciális beszerzésű	18 330,0	18 100,0
Méltányosság	4 200,0	4 200,0

Bevételi oldal: Jogosultság és teherviselés 2006

- A népesség létszáma 10,1 millió
- A járulékfizetők száma 3,7 millió
- A TAJ kártyák száma 10,2 millió

A GDP, valamint az Egészségbiztosítási Alap kiadásai és bevételei

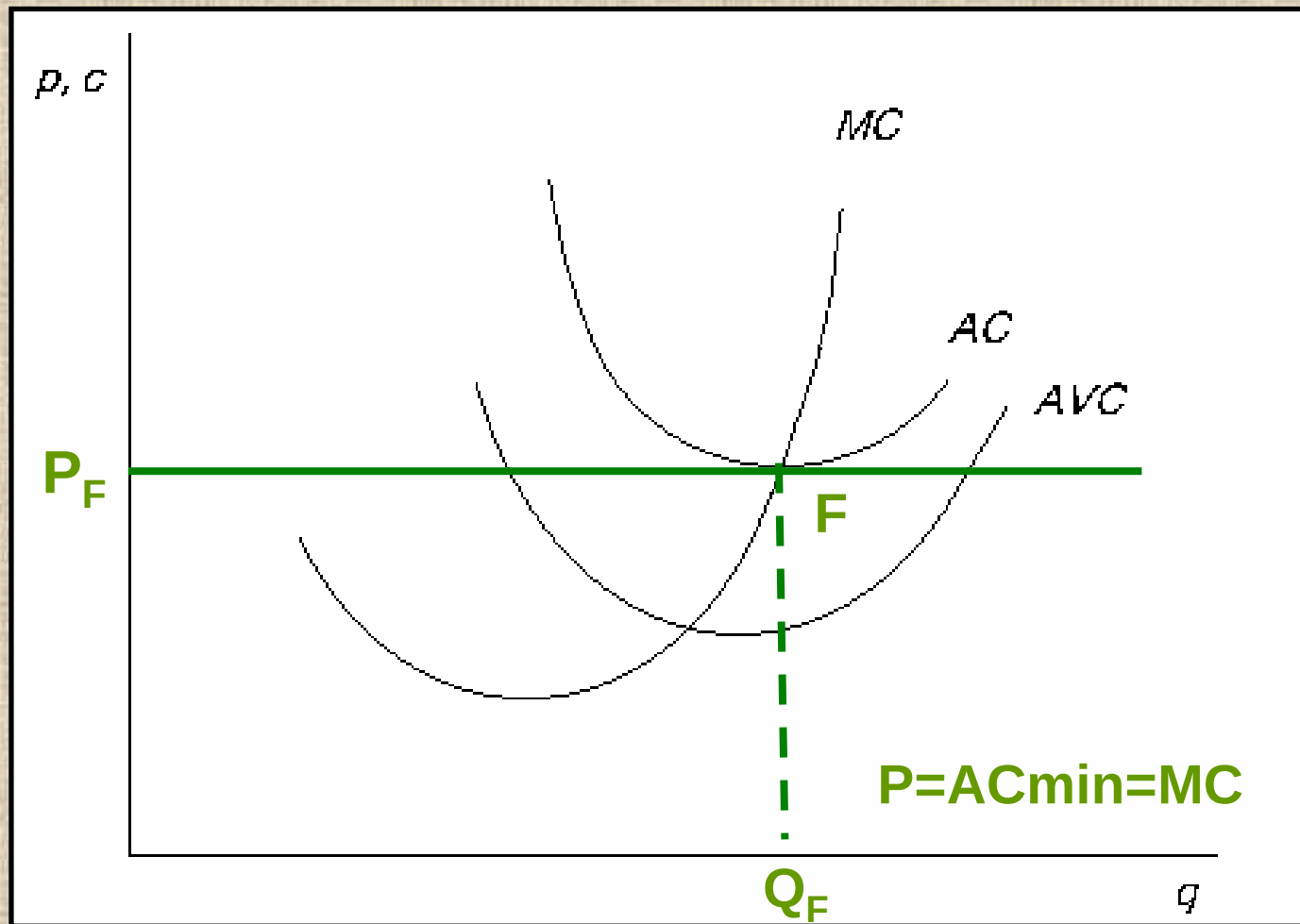

2006e: A 2006-os adat a GDP esetében a konvergencia programból, az E. Alap esetében a költségvetési előirányzatból származik

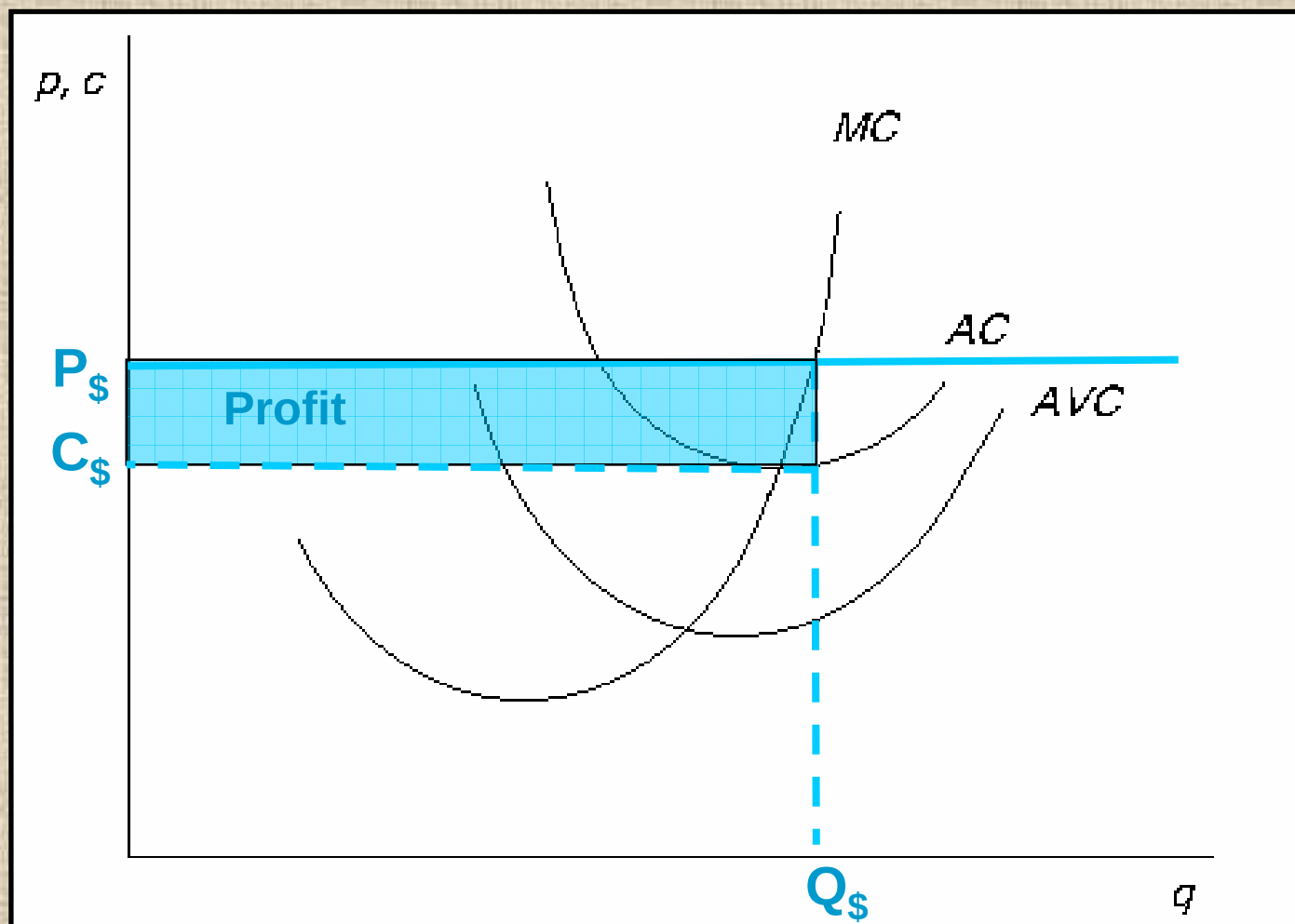

Üzemgazdasági szemlélet

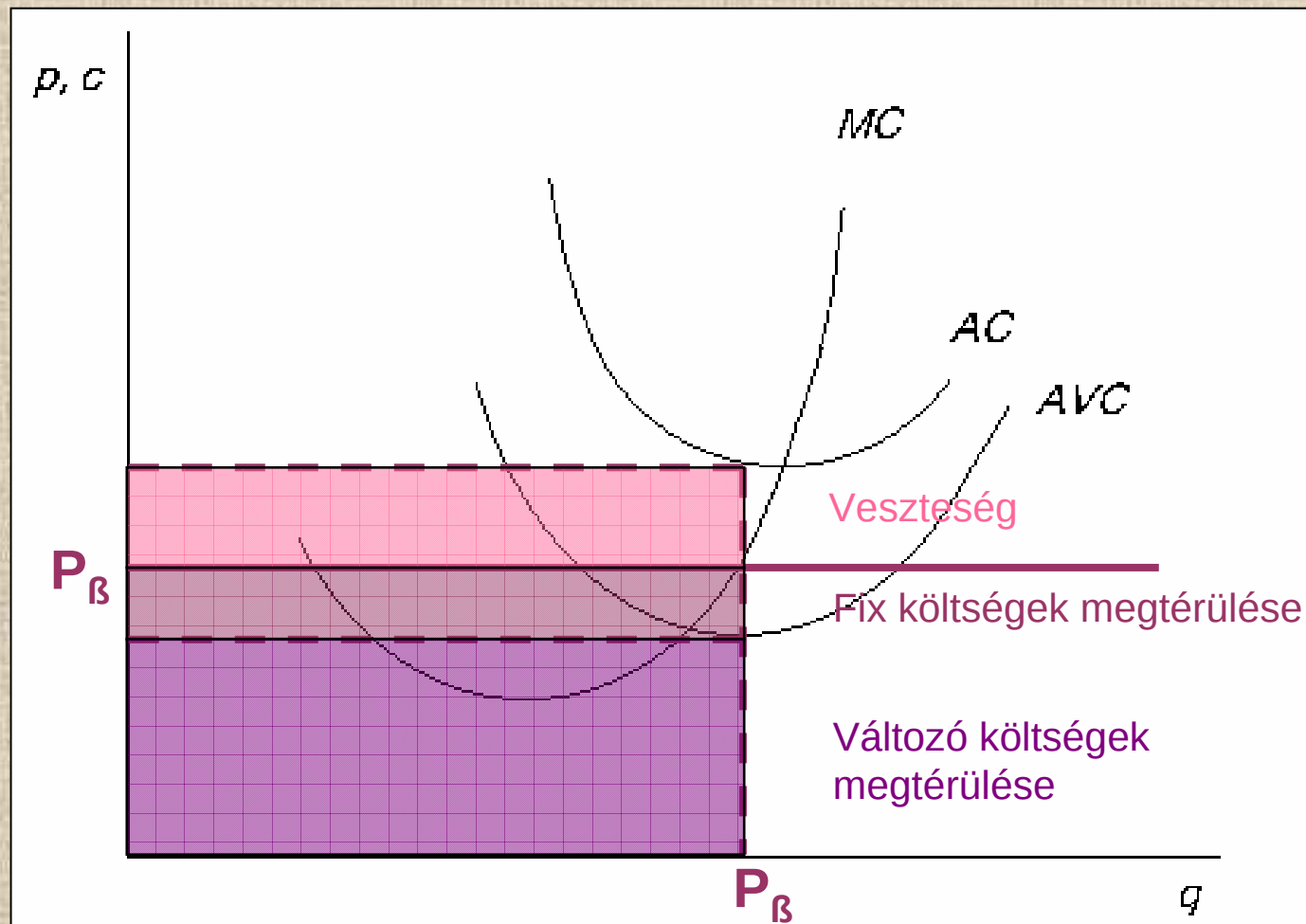
A fedezeti pont

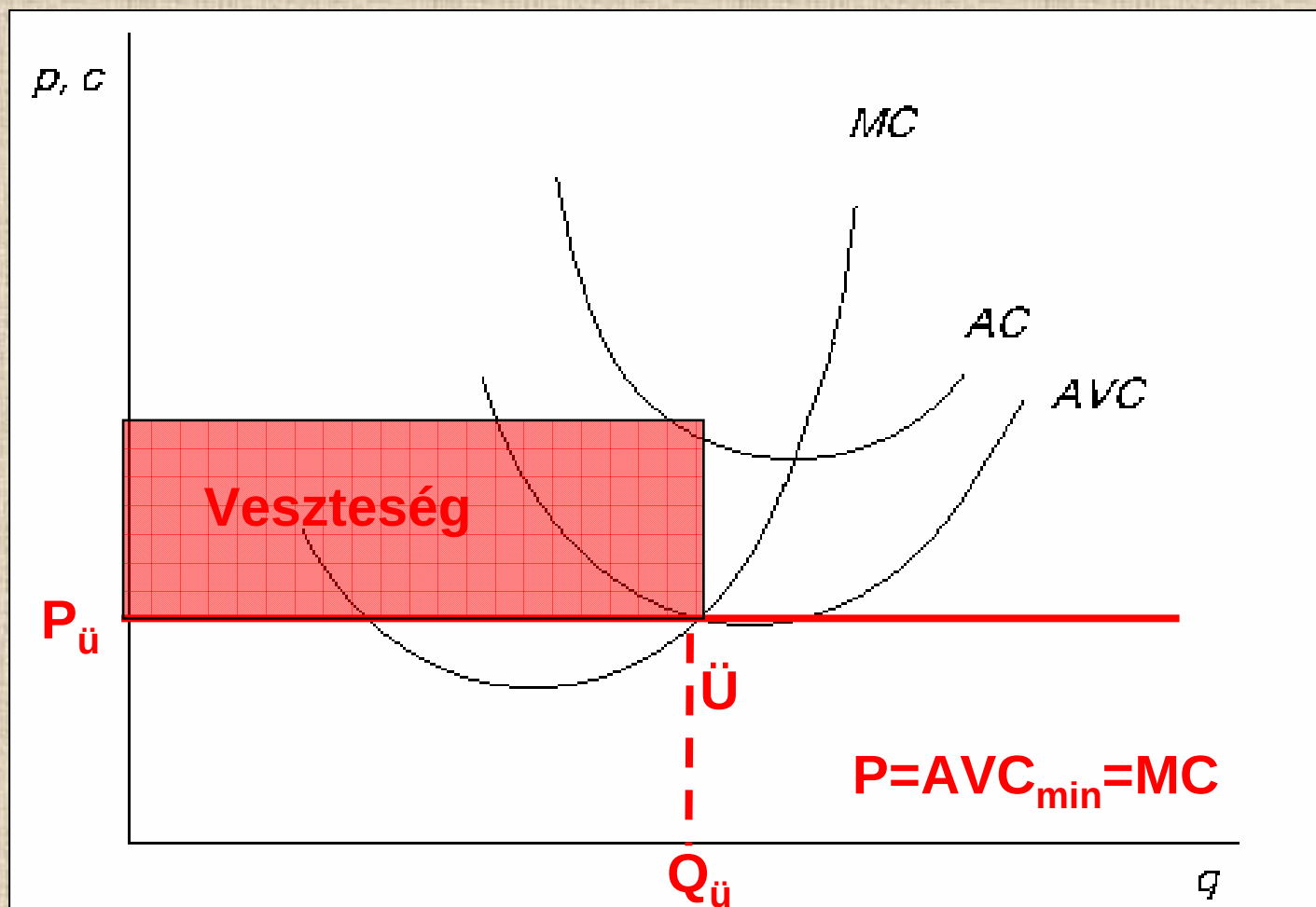
Profitmaximalizálás

A veszteség minimalizálása

Az üzembezárási pont

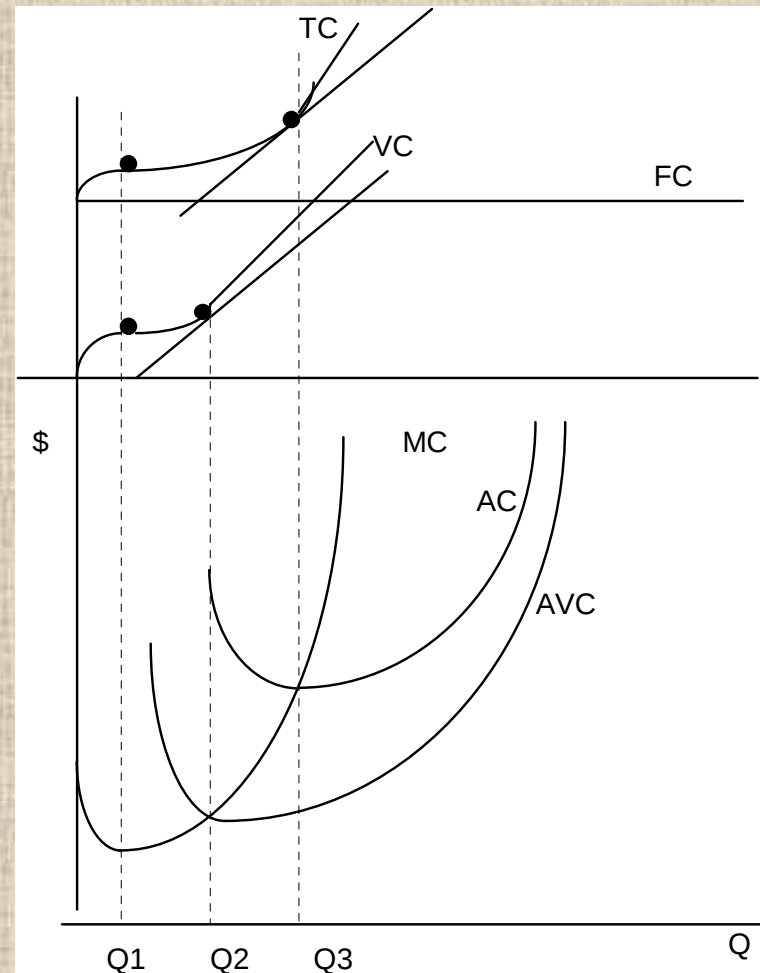

Összefoglalás

Q2 $\Rightarrow$ AVC minimuma
 $MC=AVC \Rightarrow$ munkatényező
optimuma, üzembezárási pont

Q3 $\Rightarrow$ AC minimuma
 $MC=AC \Rightarrow$ üzemtechnikai optimum,
fedezeti pont, nullprofit

Q = Quantity (mennyiség)
TC = (total cost) Összköltség
VC = (variable cost) Változó költség
FC = (fixed cost) Állandó költség
AC = (average cost) Átlagköltség,
Önköltség, Egységköltség
AVC = (average variable cost) Átlagos
változó költség
MC = (marginal cost) Határköltség

Árdiszkrimináció a gyógyszerpiacon

Elsőfokú: Minden egyes vevő a saját rezervációs árán veszi meg a terméket

Másodfokú: A vevők differenciálása a vásárolt mennyiség alapján

Harmadfokú: A piacot a kereslet árugalmassága alapján különböztetjük meg.

Egészséggazdasági szemlélet

EüM irányelv az egészség-gazdaságtani elemzések készítéséről-1

„a társadalombiztosítási alapok kezelői kötelesek gazdaságos, hatékony és költségtakarékos, a járulékfizetők érdekeit szolgáló gazdálkodást folytatni a társadalombiztosítási alapok kezelése során.”

A társadalombiztosítás pénzügyi alapjairól és azok 1993. évi költségvetéséről szóló 1992. évi LXXXIV. törvény 11. §-ának (9) bekezdése

A 2150/2000. (VI. 30.) Korm. határozat előírja, hogy a támogatási rendszer egészség-gazdaságtani elemzések eredményei alapján szelektáljon.

A 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet, az egészségügyi kapacitások befogadásához szükséges pénzügyi terv kötelező elemeként, költség-hatékonysági elemzés készítését írja elő.

EüM irányelvek az egészség-gazdaságtani elemzések készítéséről-2

1. Irányelv: Az elemzésben érintett betegcsoport és a gyógyító-megelőző eljárás (egészségügyi szolgáltatás) jellemzése
2. Irányelv: Az elemzés nézőpontjának ismertetése
3. Irányelv csoport: Az egészség-gazdaságtani elemzés típusa
4. Irányelv csoport: Az alkalmazott gyógyító-megelőző eljárásokhoz kapcsolódó egészségjavulás mérése: a költség-hatékonysági arányszám nevezőjének számítása
5. Irányelv csoport: A beavatkozásokhoz kapcsolódó költségek mérése: a költség-hatékonysági arányszám számlálója
6. Irányelv csoport: Az elemzésekben az idő kezeléséhez kapcsolódó ajánlások
7. Irányelv csoport: A gyógyító-megelőző eljáráshoz kapcsolódó egészségjavulás valamint a költségek szintézise: a végső költség-hatékonysági eredmények bemutatása

EüM irányelvek az egészség-gazdaságtani elemzések készítéséről-3

- 8. Irányelv csoport: Az eredmények hitelességének valamint általánosíthatóságának vizsgálata
- 9. Irányelv: A vizsgált eljárás bevezetésének, támogatott körbe vonásának hatásai az egészségügyi kiadásokra, illetve a méltányosságra
- 10. Irányelv: Következtetések kifejtése
- 11. Irányelv: Az érdekviszonyok explicit feltüntetése
- 12. Irányelv: A költség-hatékonysági tanulmány javasolt felépítése

Mérőszámok

- bajnoksági táblák,
- betegségteher,
- egészségnyereség
- egészségügyi szolgáltatásszükséglet
- elkerülhető halálozás,
- elvesztett életévek,
- életév nyereség
- fogytékossággal súlyozott életévek (daly),
- használdozati költség
- inkrementális (vagy növekményi) költség-hatékonysági ráta
- költség-hasznosság
- költség-haszon
- költség-hatékonyság,
- költség-per-daly,
- költség-per-qaly,
- minőséggel súlyozott életévek (qaly),
- morbidity,
- mortality,
- .....

Betegség-költség (cost of illness study) és betegség teher (burden of illness study)

Betegség-költség (cost of illness study) és betegség teher (burden of illness study) vizsgálatok

Mindkét vizsgálat egy adott megbetegedés közösségre gyakorolt hatását vizsgálja: általában morbiditást, mortalitást, egészségügyi szolgáltatások igénybe vételét, valamint annak költségeit. Költségek tekintetében direkt, indirekt és ún. „eszmei” költségeket (intangible cost) vesz figyelembe.

Elkerülhető morbiditás (avoidable morbidity)

Elkerülhető morbiditás (avoidable morbidity)

Az elkerülhető morbiditás, amikor az ellátás elkerülhető lett volna azért, mert az adott állapot bekövetkezése megakadályozható lett volna.

Elkerülhető mortalitás (avoidable mortality)

Elkerülhető mortalitás (avoidable mortality)

Az elkerülhető mortalitás definíciója (Új-zélandi EüM, 1999): a potenciálisan elkerülhető halálozás az, ami a megbetegedés okával kapcsolatos jelenlegi technológia alkalmazásával elkerülhető lett volna.

Egészségi szükséglet

Egészségi szükséglet: valakinek vagy valamely közösségnek az egészségben maradásához, gyógyulásához, rehabilitációjához és – elsősorban gyermekek esetében – zavartalan fejlődéséhez nélkülözhetetlen szolgáltatások, anyagi termékek, információk, és a szellemi javak összessége.

Egészségnyereség

Egészségnyereség: bármely az egészséggel kapcsolatos egyéni, családi vagy nagyobb közösségi szintű beavatkozás eredménye, amely révén a jó életminőségben megélt évek száma (időszak mértéke) megnő, illetve csökken az életminőséget rontó vagy az élettartamot csökkentő egészségkárosodások mértéke. (Az egészségnyereség minden esetben az egyén szintjén az egészségi állapot kedvező változásában jelentkezik, így az egyéni és közösségi egészségnyereség egyaránt mérhető és mérendő egyéni és statisztikai indikátorokkal.)

Egészségi kockázat

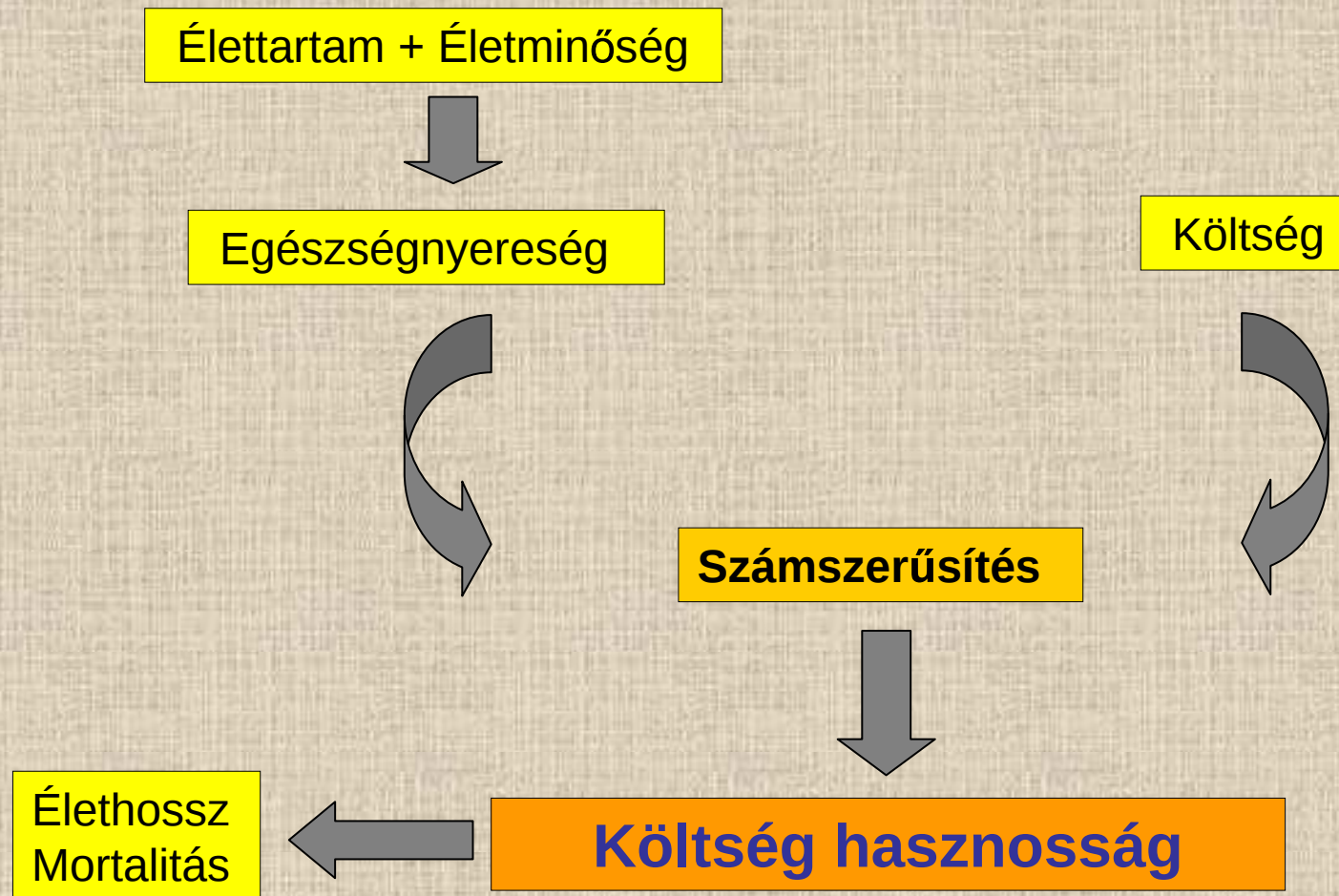
Egészségi kockázat: olyan cselekvéssel, eseménnyel járó veszély, veszteség lehetősége, melynek következménye egészségkárosodás.

Életminőséggel súlyozott életevek QUALY

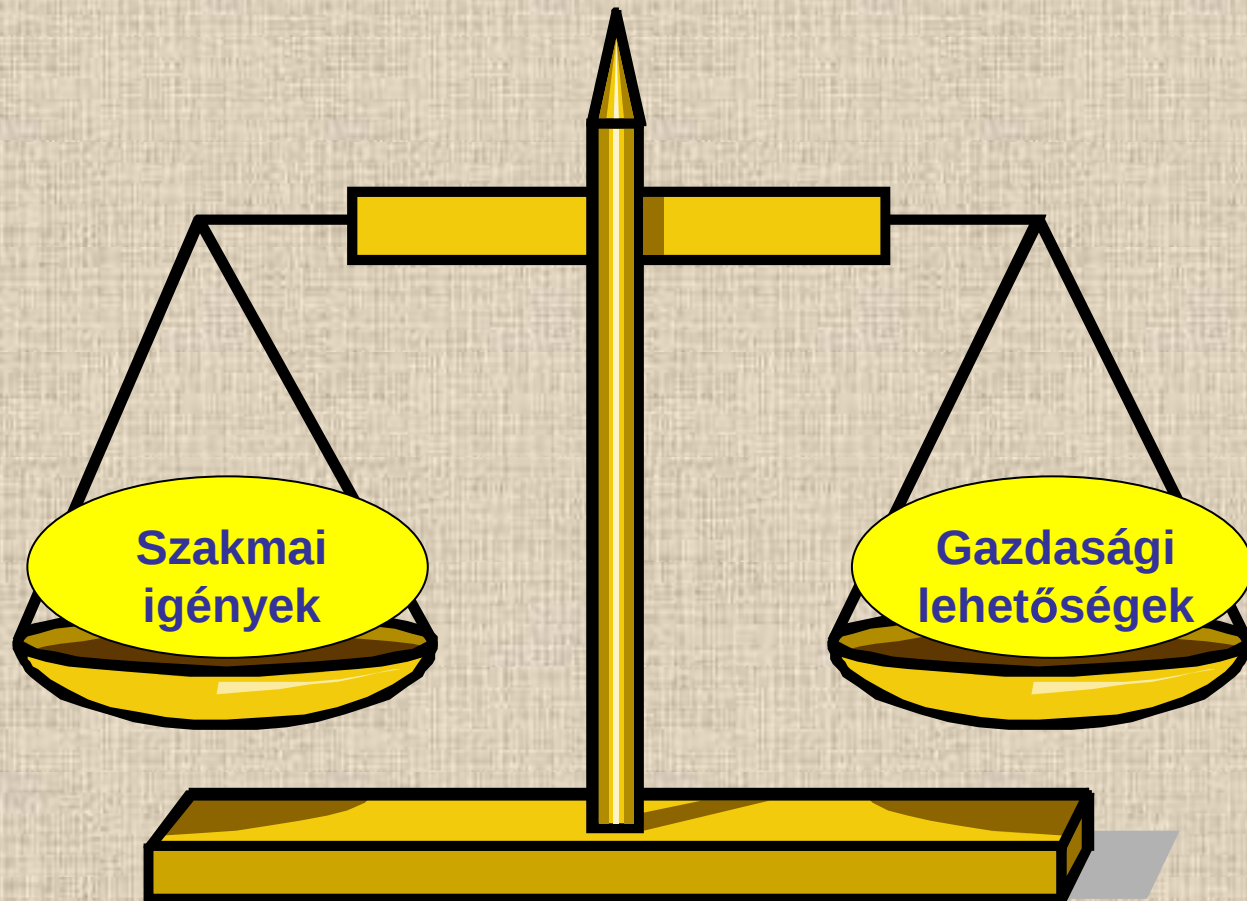

Az életminőséggel súlyozott életevek (QALY= Quality Adjusted Life Year) mutatószámát használjuk, melynél az 1 a teljes egészségben eltöltött évet jelöli, míg 1-nél kevesebb, ha a beteg életét úgy tudjuk csak meghosszabbítani egy teljes életévvel, hogy nem sikerül a teljes gyógyulást létrehozni (pl. tolószékben marad, vagy mérsékelt fájdalom megmarad).

Költség hasznosság

Probléma

A gyógyszerek befogadási eljárása

---

threshold - finanszírozási küszöb

Küszöbérték vizsgálat (threshold analysis, pl. pénz/QALY): azt számítjuk, hogy egy változónak milyen értéket kellene elérnie ahhoz, hogy megváltozzék a költség-hatékonyság megítélése.

A gyógyszerek befogadási eljárása

Technológia elemzés

Mi az indikáció/cél?

- Van-e konszenzus az indikációval kapcsolatosan?
- Hány paciens érintett, milyen költségvetési hatása van?
- Mik a lehetséges alternatívák?
- Vannak-e helyettesítők illetve kiegészítők?
- Van-e várható élettartam változás?
- Mennyi a betegségben töltött átlagos idő?
- Mennyi a remisszióig eltelt idő?
- Van-e nem kívánt hatás, mennyi a szövődmények aránya?

A gyógyszerek befogadási eljárása

Beteg elemzés

- Okoz-e az új technológia bizonytalanság érzést?
- Okoz-e az új technológia kellemetlenséget?
- Okoz-e az új technológia szorongást, félelmet?
- Befolyásolja-e az új technológia a szokásos napi tevékenységet?
- Befolyásolja-e az új technológia a munkaképességet?
- Az új technológia elfogadható-e a egyes betegnek?
- Az új technológia elfogadható-e a társadalom számára?

A gyógyszerek befogadási eljárása egyéb elemzés

Az egészségügy szervezet oldaláról

- Struktúra
- Személyzet
- Környezet

Gazdasági szempontból

- Mikro- és makroökonómiai szempontok
- Financiális konzekvenciák

A gyógyszerek befogadási eljárása

Költség-hasznossági kategóriák (példa)

Csoportok	Költség igény
A	Életévenként $< 500,0$ eFt
B	$500,0$ eFt $<$ Életévenként $< 5,0$ mFt
C	$5,0$ mFt $<$ Életévenként $< 10,0$ mFt
D	$10,0$ mFt $<$ Életévenként

Költség-hasznosság

A threshold (finanszírozási küszöb) értéke
függ a már befogadott technológia 1
QUALY-ra eső értékétől.

A gyógyszerek befogadási eljárása

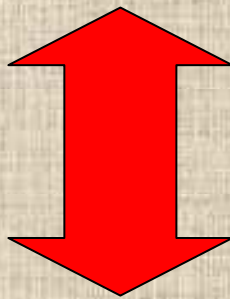
Költség-hasznosság

A tudományos bizonyíték minősége/költség-hasznosság	A	B	C	D
I.	erős/igen jó	Erős/jó	Erős/közepes	Erős/gyenge
II.	Jó/igen jó	Jó/jó	jó/közepes	Jó/gyenge
III.	Közepes/igen jó	Közepes/jó	Közepes/közepes	Közepes/gyenge
IV.	0	0	0	0
Bizonyítottnan nem hatásos	-	-	-	-
Bizonyítottnan káros	!	!	!	!

A befogadás eredménye

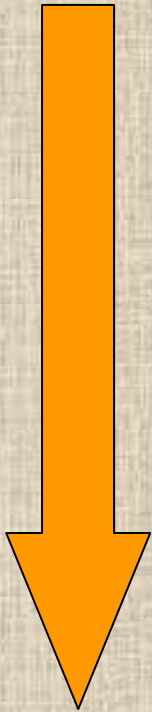

A threshold (finanszírozási küszöb) értéket
nem éri el – nincs semmilyen előnye

A threshold (finanszírozási küszöb) értéket
eléri – költséghatékony

Lehetőségek

- Nem finanszírozható
- Volumenkorláttal méltányosságból vagy extrafinanszírozásban finanszírozható
- Méltányossági eljárásban finanszírozható
- Támogatott gyógyszerek listájára (HBCs-be) kerülhet

Az OEP lehetőségei

Finanszírozás 2007-ben

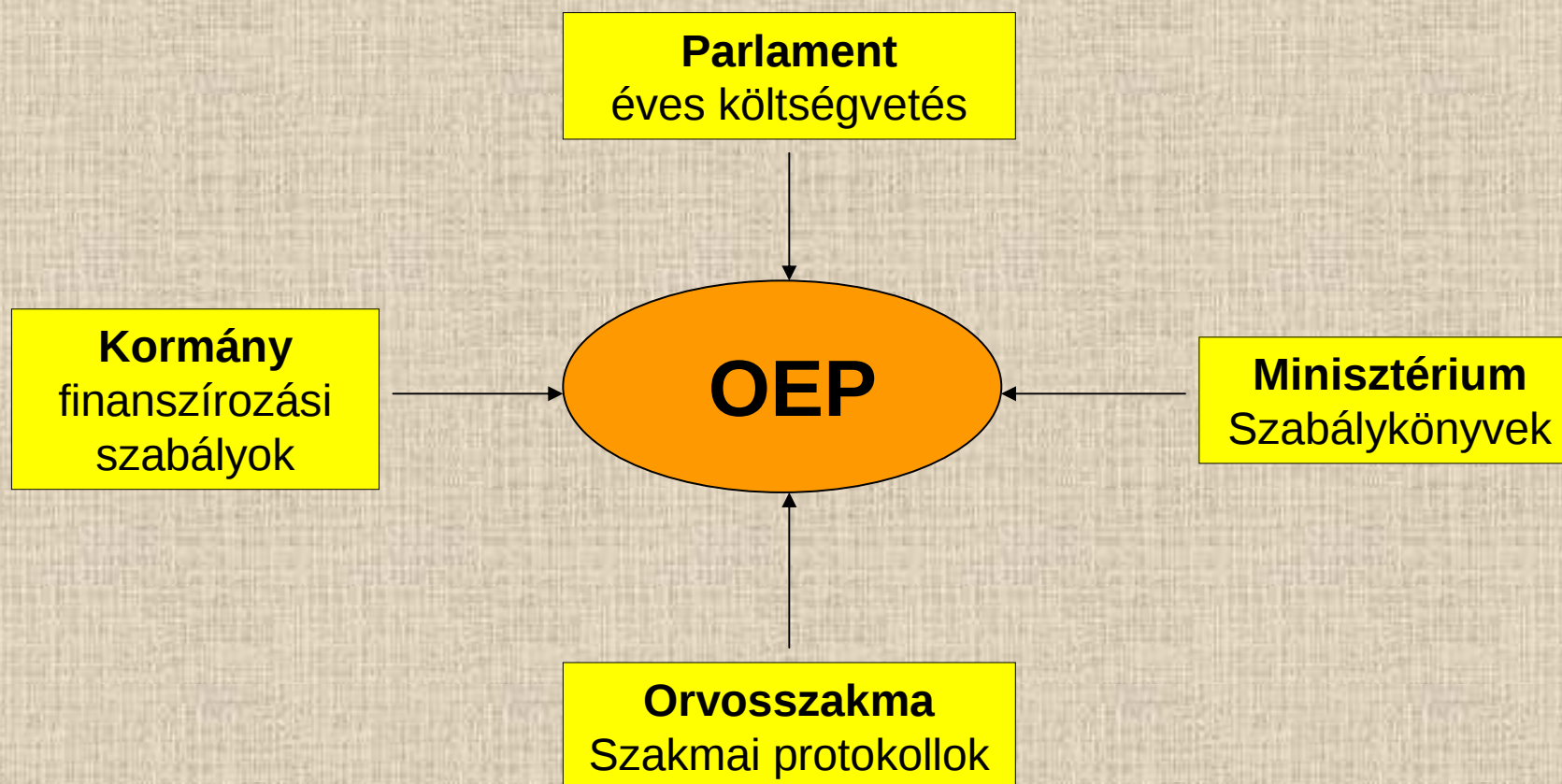

- Recept támogatás
- Méltányosság
- Külön keret
- Járóbeteg ellátás
- Gondozói ellátás
- Aktív fekvő ellátás
- Tételes eszközök
- Krónikus ellátás
- CT, MRI
- Vérellátás
- Háziiorvosi ellátás
- Fogászati ellátás
- Otthoni szakápolás
- Védőnő, iskolaorvosi ellátás
- Mentés
- Betegszállítás

Az OEP küldetése

- „A biztosítottak számára **maximális egészségnyereség** elérése és az egészségi kockázatok kezelése olyan szolgáltatások nyújtásával és vásárlásával, amelyek lehetővé teszik az egészség megőrzését, helyreállítását, javítását; valamint az átmenetileg vagy tartósan kieső keresetek pótlását (kompenzációját), a munkába való visszatérés elősegítését. **...Mint egészségbiztosító**
- A rendelkezésre álló **források hatékony felhasználásával azonos – a lehető legmagasabb – színvonalú, hatásos egészségügyi ellátás** biztosítása a **szolidaritás és esélyegyenlőség** figyelembe vételével. **...Mint szolgáltatásvásárló**
- Az OEP – mint az **Egészségbiztosítási Alap kezelője** – az alapkezelési feladatok ellátásán keresztül **egységes, pénzügyileg stabil egészségbiztosítási** rendszert működtet, és aktívan közreműködik a **járadékrendszer, a jogosultsági szabályok** és az egészségügyi rendszer **fejlesztésében a megvalósíthatóság és átláthatóság** szem előtt tartásával. **...Mint alapkezelő**
- Feladatai megfelelő ellátása érdekében **felkészült szakembergárdára és korszerű informatikai rendszerre** épülő hatékony szervezetet működtet, és **partneri viszonyra** törekszik a szolgáltatókkal, ellátottakkal és járadékfizetőkkel, valamint az egészségügyi finanszírozás és ellátás egyéb érintettjeivel.” **...Mint szervezet**

Finanszírozási környezet

Mit tehet az OEP?

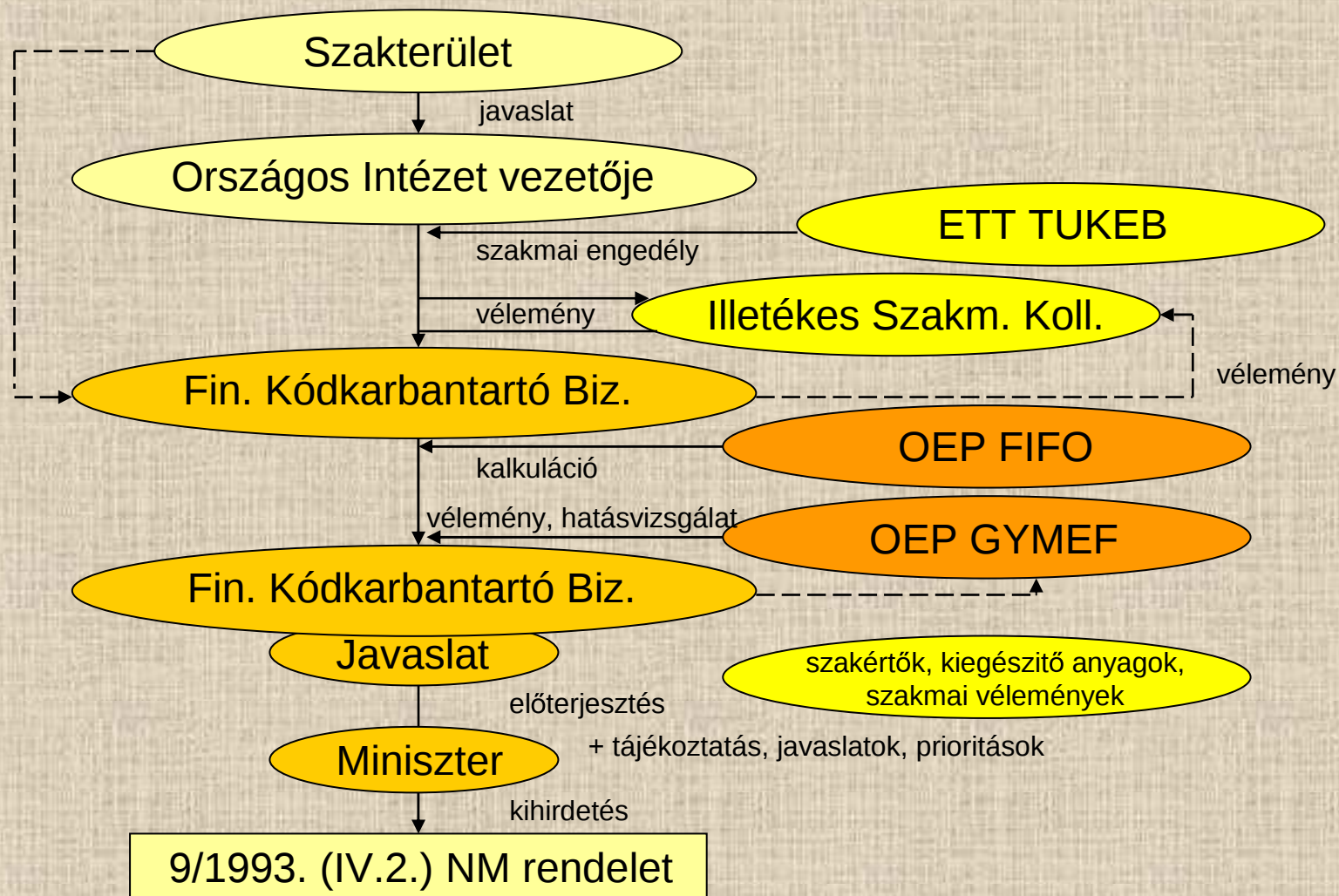

- A szerződéskötési kényszer miatt az OEP nem szelektálhat a szolgáltatók között
- Aki megfelel bizonyos jogszabályi előírásoknak, azzal automatikusan szerződést kell kössön

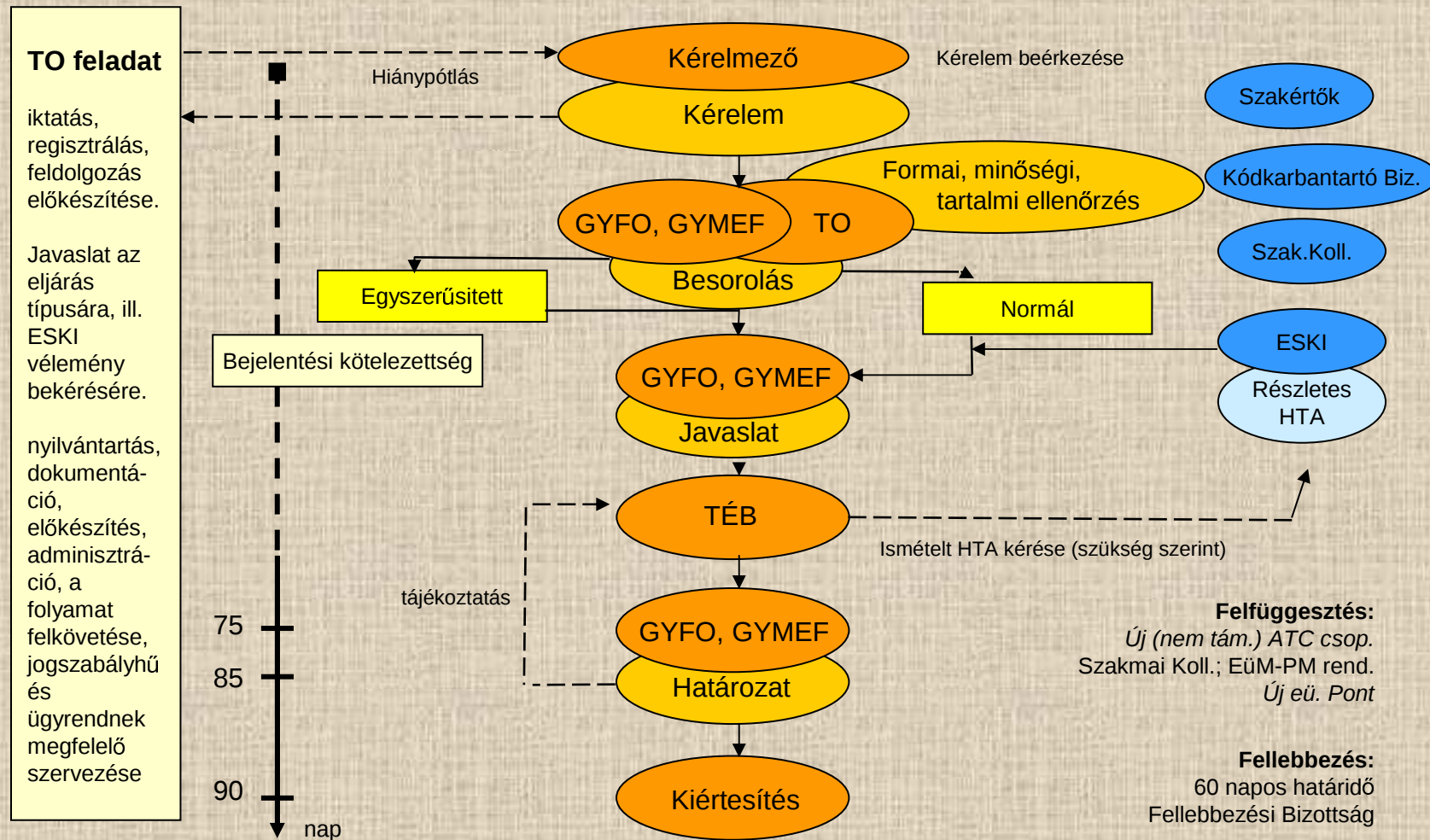
Az OEP lehetséges szerepe

- *Pénztár:*
  - Átnézi a számlát és fizet
- *Finanszírozó:*
  - Enyhe ráhatás a „számla” keletkezésére
- *Vásárló:*
  - Eldönti, hogy mit, kitől és mennyiért vásárol
  - Van gazdája a történéseknek
- *Biztosító:*
  - Kockázatkezelés
  - Díjfizetés

HBCs változás szabályozása

A gyógyszerek befogadási eljárása

Várható eredmények

- A finanszírozási rendszer átlátható, ellenőrizhető
- Nagyobb preferenciát kap a szakmai szempontból megfelelő ellátás
- Az ellátás minőségi színvonala emelkedik
- Érvényesíthetők a költséghatékonysági szempontok
- Szakmai ellenőrzési rendszer kiépíthető

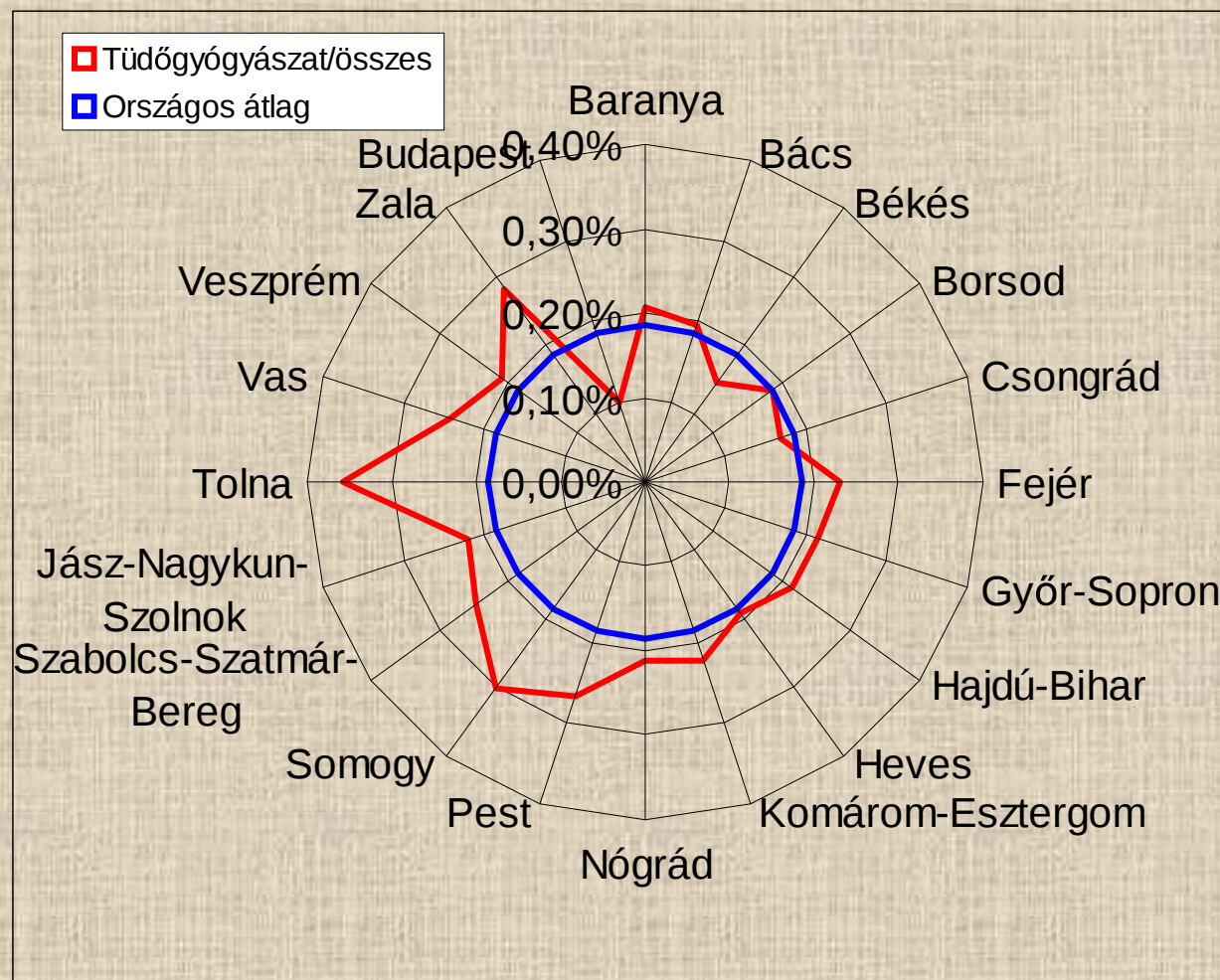
Hogyan tovább???

- Nem halasztható a költség-felmérés elvégzése
- További pontosítások a csoport definíciókban
- Finanszírozás és szakmai protokollok kapcsolatának erősítése, kontroll, módosítás

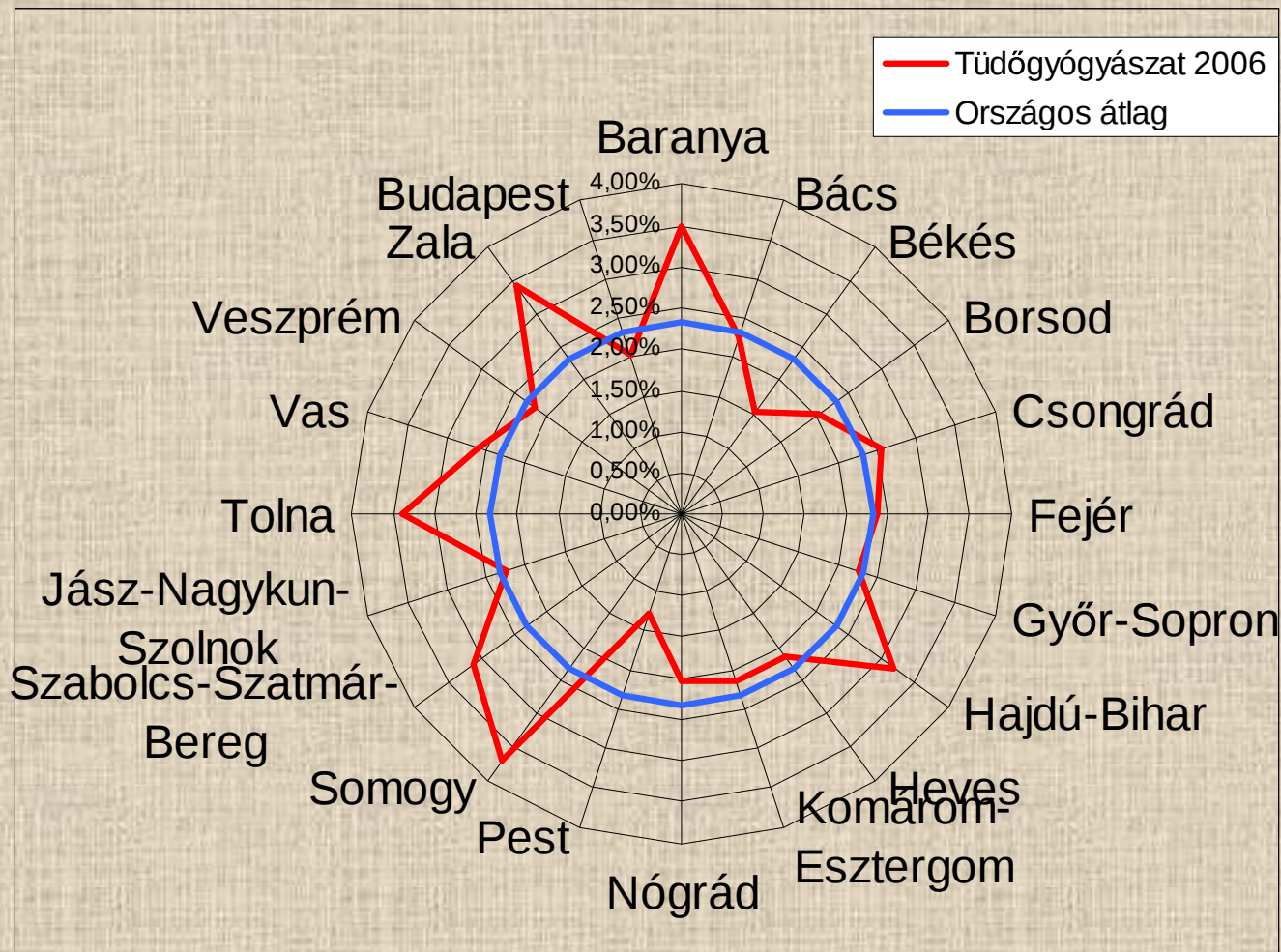

A tüdőgyógyászat helyzete 2006-ban

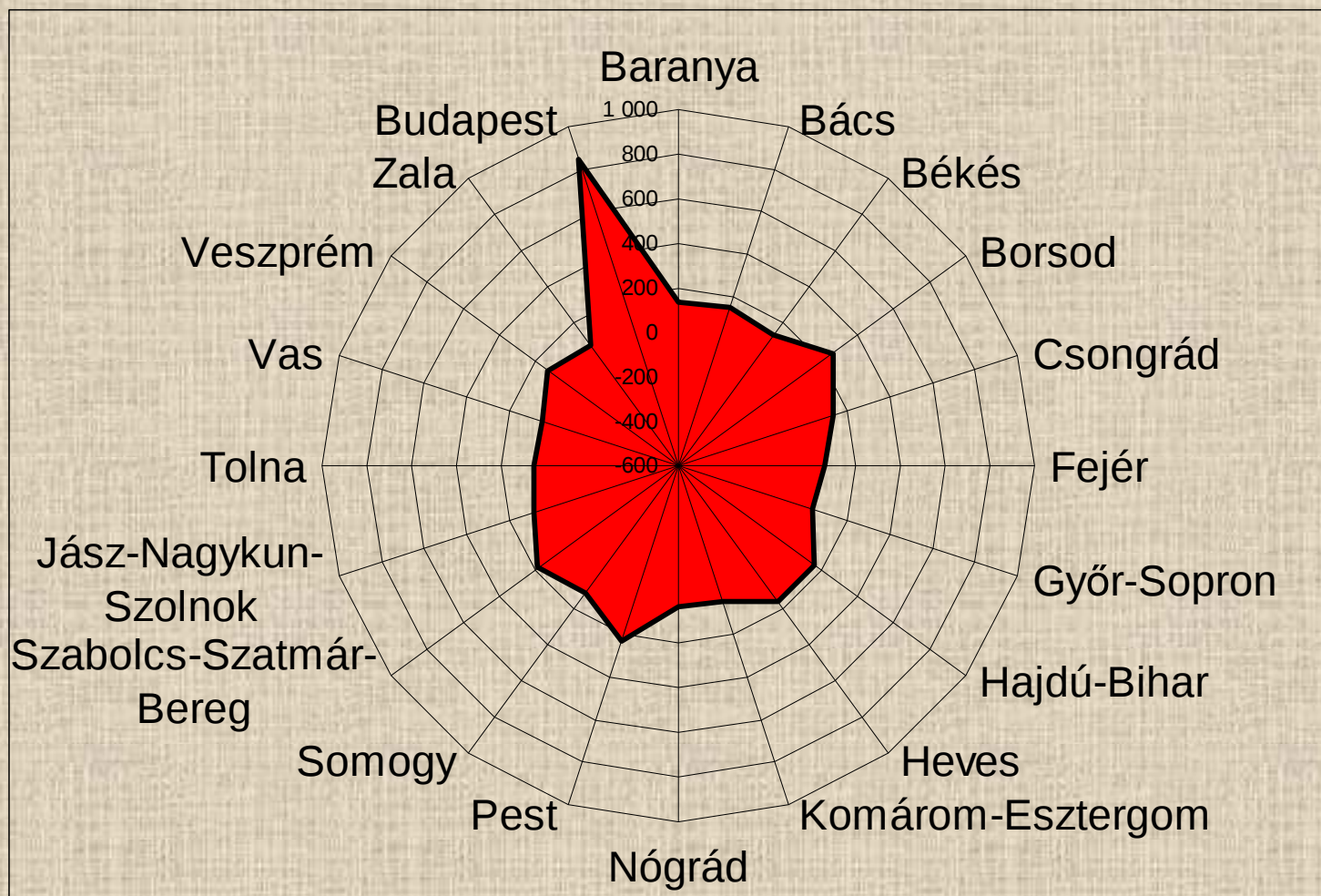
Tüdőgyógyászati esetek száma %-ban az összes megyei teljesítményhez viszonyítva 2006-ban

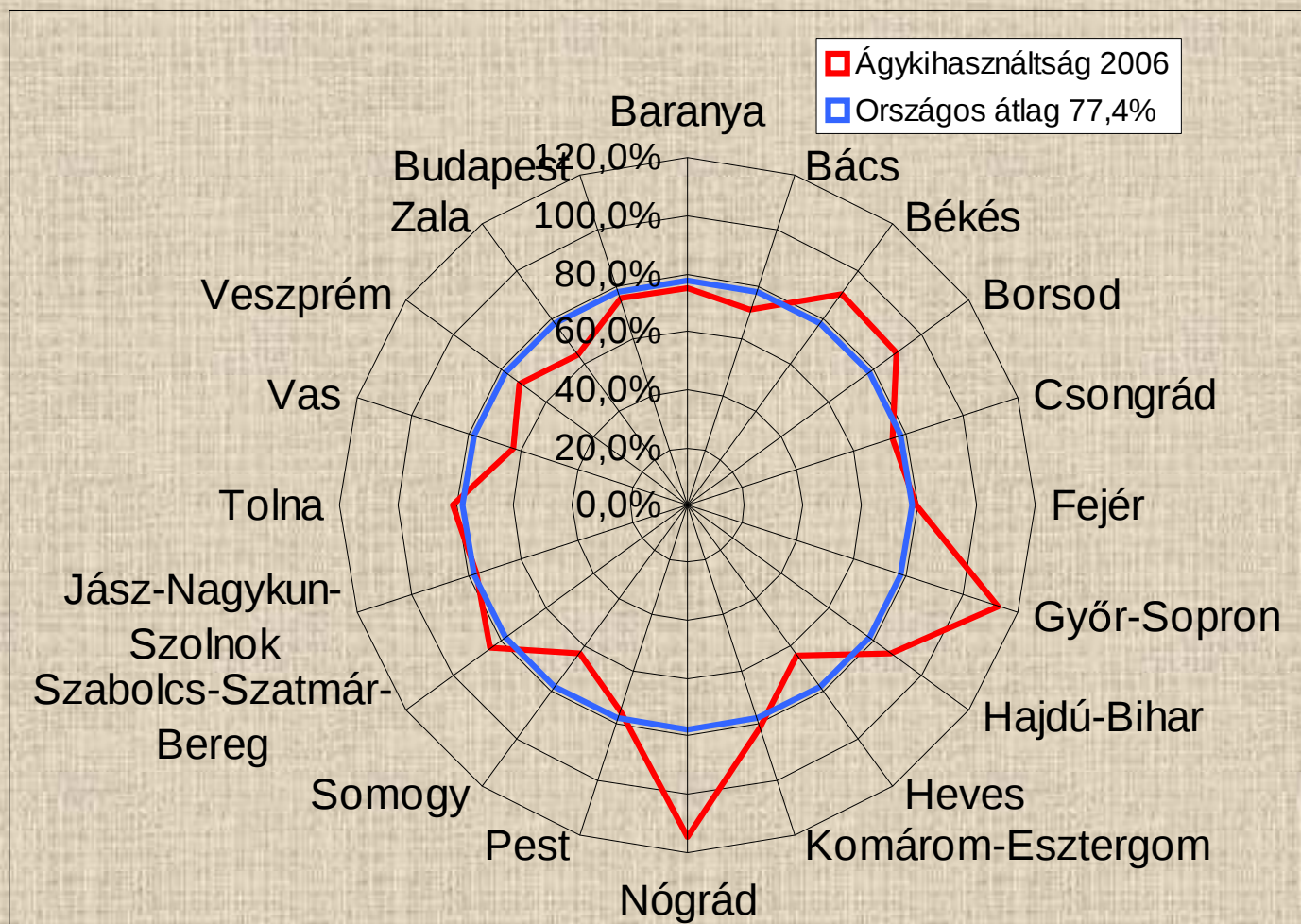
Ellátott tüdőgyógyászati esetek száma ‰-ben a lakosságszámhoz viszonyítva 2006-ban

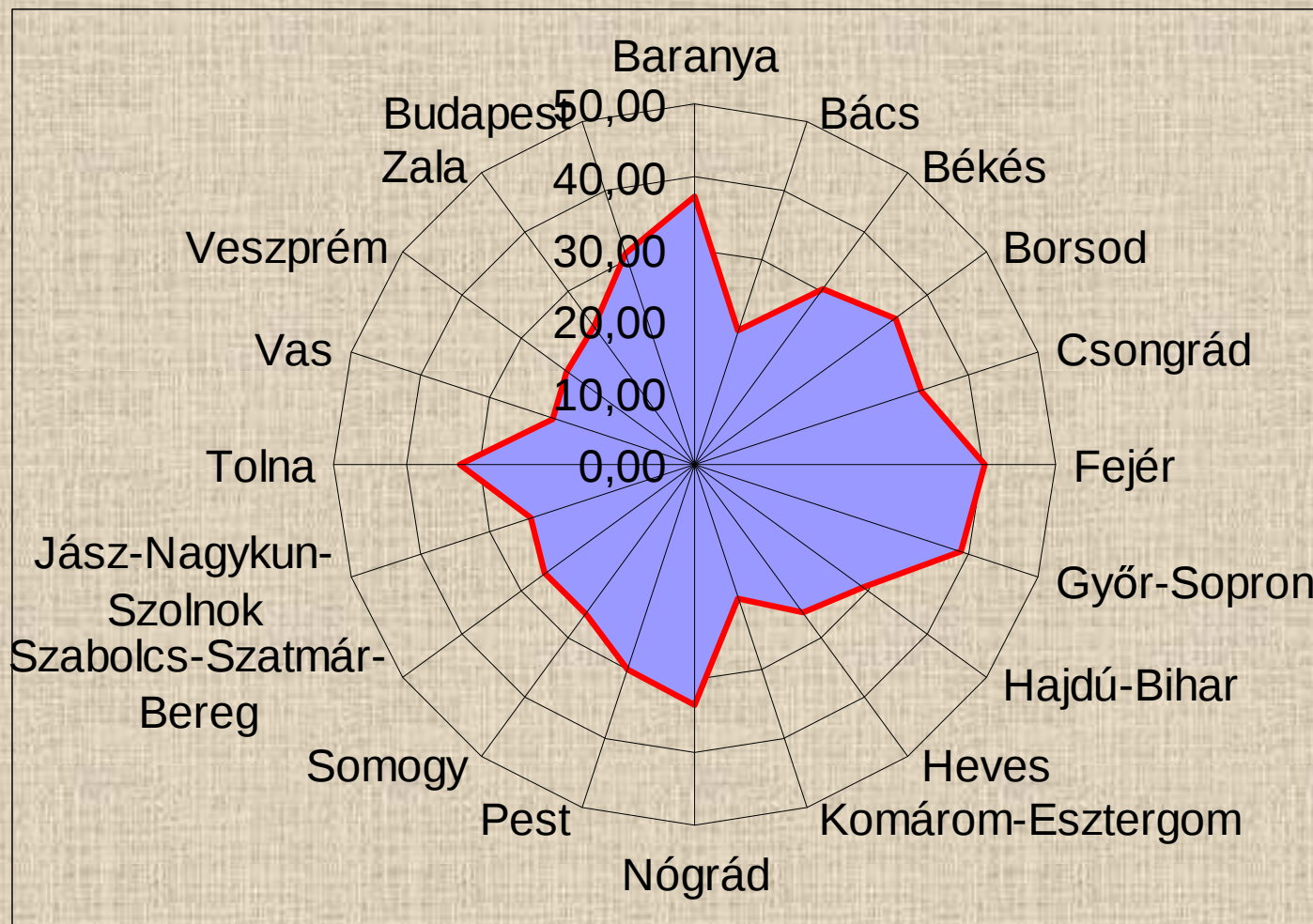
Tüdőgyógyászati ágyszám 2006-ban

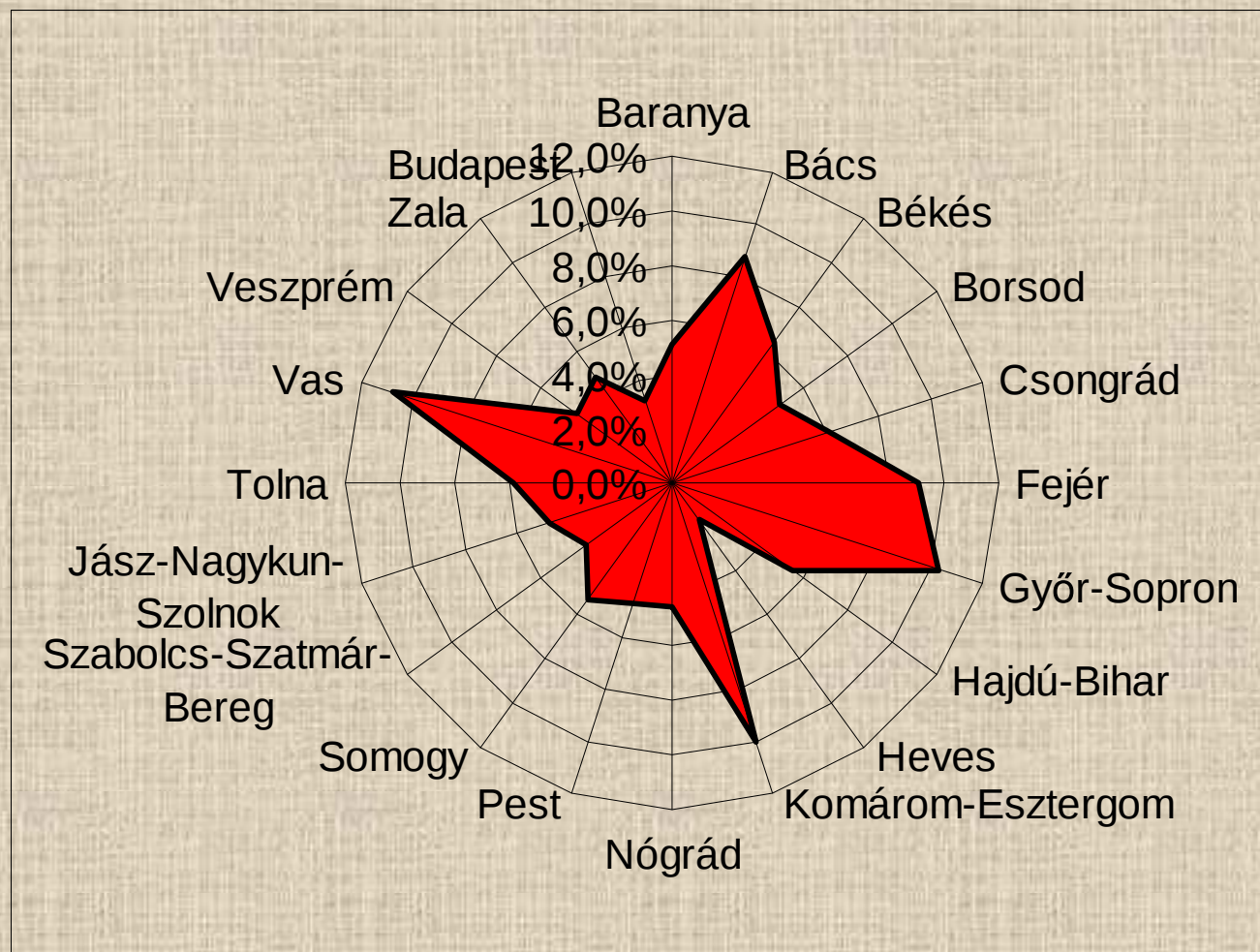
Tüdőgyógyászati ágykihasználtság 2006-ban

Tüdőgyógyászati egy ágyra jutó átlagos súlyszám összeg 2006-ban

Tüdőgyógyászati fekvőbeteg halálozás 2006-ban

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET ! ! !
